

22. март Свјетски дан вода

Свјетски дан вода.

Свјетски дан вода је 22. марта. Уједињене нације су у децембру 1992 године усвојиле резолуцију и Свјетски дан вода је први пут обиљежен 1993. године. Овим даном Уједињене нације желе да подсјете на важност заштите вода и на недостатак воде за пиће у многим крајевима свјета. Од 2005. године до 2015. године се обељжавала деценија вода, тако да је Свјетски дан вода имао посебан значај тих година. Овај дан сваке године, због климатских промјена и загађења, све више добија на важности.

Свјетски дан вода слави воду и подиже свијест о 2,2 милијарде људи који живе без приступа сигурном извору воде. Ради се о предузимању акција за сузбијање глобалне водене кризе. Основни фокус Свјетског дана вода је подршка постизању Циља одрживог развоја (ЦОР) 6: вода и санитација за све до 2030. Уједињене нације постављају годишњу тему, а та тема за 2021. је Вредновање воде.

Под темом вредновања воде, кампања 2021. је генерисала глобални, јавну дискусију на друштвеним мрежама о томе како људи цијене воду при свим њеним намјенама. Циљ је стварање разумијевања како воду вреднују различити људи у различитим контекстима, како бисмо могли заштитити тај драгоцјени ресурс. Централни наратив кампање осмишљен је да подстакне људе да дају своје приче, мисли и искуства о вриједности воде.

„Вода различитим људима има различит значај. Ова дискусија говори о томе шта вода значи за вас. Како је вода важна за ваше домаћинство и породични живот, ваше издржавање, ваше културне навике, ваше благостање, ваше локално окружење? У домаћинствима, школама и на радним мјестима вода може да значи здравље, хигијену, достојанство и продуктивност. На културним, вјерским и духовним мјестима вода може значити везу са стварањем, заједницом и сопственим постојањем. У природни вода

може значити мир, склад и очување. Данас је вода под екстремном опасношћу од раста становништва, све већим потребама пољопривреде и индустрије и под повећаним утицајем климатских промјена. Воду можемо правилно вредновати, заштити и користити је ефикасно за све “.

Тема Свјетског дана вода 2021. је вредновање воде. Економски развој и нагли раст броја становника на планети значи да су пољопривреда и индустрија постале све жедније, и водно-интензивна производња енергије расте како би задовољила потражњу. Климатске промјене чине воду нестабилнијом и доприносе њеном загађењу. Док друштво уравнотежује потребе за водом, интереси многих људи нису узети у обзир. Начин на који вреднујемо воду одређује како се водом управља и како се она дистрибуише. Вриједност воде је много већа од њене цијене на тржишту – вода има огромну и комплексну вриједност за наша домаћинства, културу, здравство, образовање, економију и интегритет нашег природног окружења. Ако превидимо било коју од ових вриједности, ризикујемо лоше управљање овим потрошним, незамјењивим ресурсом. ЦОР 6 треба да обезбиједи воду и канализацију за све. Без свеобухватног разумијевања праве, вишедимензионалне вриједности воде, нећемо бити у могућности да заштитимо овај есенцијални ресурс у корист свих нас.

ВРЕДНОВАЊЕ ВОДЕ: ПЕТ РАЗЛИЧИТИХ ПЕРСПЕКТИВА

1. Вредновање извора воде – природна вода ресурса и екосистема.

Сву воду генеришу екосистеми. И све воде коју користимо за људску употребу на крају се враћају у животну средину, заједно са свим загађивачима које смо у њу додали. Кружење воде у природи је наш најважнији „механизам екосистема“. Мора се достићи виши ниво заштите животне средине како би се осигурало квалитетно снабдијевање водом и отпорност на појаве као што су

поплава и суша.

2. Процјена вриједности водне инфраструктуре – складиштење, третман и снабдијевање.

Водна инфраструктура складишти и премјешта воду гдје је најпотребније, и помаже у пречишћавању и враћању природи након употребе. Где је инфраструктура неадекватна, социјално-економски развој је успорен и екосистем је угрожен. Типичне процјене водне инфраструктуре увелико се потцењују или не укључују трошкове, посебно социјалне и еколошке трошкове. У многим земљама само дио свих оперативних трошкова се надокнађује, а капиталне инвестиције су покривене јавним средствима.

3. Вредновање услуга воде – вода за пиће, санитарне и здравствене услуге.

Улога воде у домаћинствима, школама, на радним мјестима и здравственим установама су од кључне важности. Даље, вода, санитација и хигијена – такође имају своју вриједност у облику побољшања здравља, посебно у контексту Ковид – 19 пандемије. Те услуге се често субвенционису, чак и у земљама са високим приходима. Међутим, нециљане субвенције прије могу имати користи код људи са постојећим прикључцима за воду, него да побољшавају ситуацију за сиромашне и недовољно развијене заједнице.

4. Вредновање воде као сировине за производњу и друштвено-економску активност – храна и пољопривреда, енергетика и индустрија, пословање и запошљавање.

Пољопривреда представља највећег потрошача слатководних ресурса на глобалном нивоу и један је од главних фактора у деградацији животне средине. Иако је основа за сигурност хране, вода, у производњи хране се обично даје мала вриједност када је процијењена чисто кроз економски објектив вриједности произведеног, у односу на искориштену воду. Много ширих користи – побољшање исхране, стварање прихода, прилагођавање климатским промјенама и смањење миграција – често се не одражавају у трошењу воде. За сектор енергетике, индустрије и

пословања, пријетње повезане са водом као што су несташица воде, поплаве и климатске промјене могу повећати трошкове и пореметити ланац снабдијевања. Лоше корпоративно управљање водом може оштетити екосистеме и нарушити репутацију и утицати на продају. Традиционално, сектор енергетике, индустрије и пословања је цијенио воду према количинама које се користе, плус трошкови отпадних вода за третман и одлагање. Више организација усваја концепт интегрисаног управљања водним ресурсима како би побољшали одрживост .

5. Вредновање социо-културних аспеката воде – рекреативни, културни и духовни атрибути.

Вода нас може повезати са идејама стварања, религије и заједнице. И вода у свом природном окружењу нам може помоћи да се осећамо мирно и спокојно. Вода је својеврстан дио сваке културе, али вриједности које приписујемо тим њеним функцијама је тешко квантификовати или артикулисати. Економија воду често сматра само ресурсом за практичну употребу код људи и обраћа мало или нимало пажње на њену социо-културну или еколошку вриједност. Потребно је потпуно разумијевање културних вриједности воде укључивањем разних заинтересованих страна при управљању водним ресурсима.